

Το deal ΕΚΤ-ΔΝΤ και η εν αναμονή αξιολόγηση

Το υπόρρητο πολιτικό σκεπτικό του συμβιβασμού Ντράγκι-Λαγκάρντ για τις τράπεζες - Η γερμανική εκκρεμότητα αυξάνει τους... νεκρούς χρόνους και βαραίνει την ατζέντα των προαπαιτούμενων

■ του Γιάννη Κιμπούροπουλου

Εωρητικά, μετά το συμβιβασμό ΕΚΤ-ΔΝΤ για το θέμα των ελληνικών τραπεζών, οι επικεφαλής του κουαρτέτου είναι πολιτικά έτοιμοι να έρθουν στην Αθήνα για την επίσημη εκκίνηση της τρίτης αξιολόγησης, υπό την προϋπόθεση ότι θα κοπούν εντός Οκτωβρίου οι «ουρές» της δεύτερης αξιολόγησης (εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου, ώστε να εκταμιευτεί η υποδότη των 800 εκατ.). Ωστόσο, οι εξελίξεις στη Γερμανία και το άγνωστο χρονοδιάγραμμα σχηματισμού κυβέρνησης στο Βερολίνο προκαλούν φρενάρισμα, αν όχι και πάγωμα της διεργασίας. Είναι εξαιρετικά απίθανο ο -κατά πληροφορίες- προσωρινός υπουργός της Γερμανίας Πέτερ Αλτμπίερ (διευθυντής του γραφείου της Καγκελαρίας, από τους στενότερους συνεργάτες της Μέρκελ) να αναλάβει ευθύνες αποφάσεων σε ευαίσθητα πεδία για τα οποία οι υποψήφιοι κυβερνητικοί εταίροι της Μέρκελ έχουν προ πολλού δηλώσει τα «βέτο» τους.

Δυο σενάρια για τις τράπεζες

Άλλωστε, το νεκρό χρόνο που θα μεσολαβήσει μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για το σχηματισμό νέας γερμανικής κυβέρνησης (το 2003 χρειάστηκαν τρεις μήνες διαπραγμάτευσης με το SPD) φαίνεται ότι τον πήραν υπόψη τους και οι ηγεσίες της ΕΚΤ και του ΔΝΤ στο deal στο οποίο κατέληξαν για την αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, ώστε να καμφθούν οι ισχυρές αμφιβολίες του Ταμείου για την πραγματική κατάσταση των πιστωτικών ιδρυμάτων και το ενδεχόμενο να χρειαστούν νέα ανακεφαλαιοποίηση.

Ο συμβιβασμός στον οποίο κατέληξαν -ενισχυμένα stress tests των τραπεζών από τον Φεβρουάριο, δηλαδή νωρίτερα από τον αρχικό προγραμματισμό της ΕΚΤ- αφήνει παράθυρο να συρθεί η αξιολόγηση μέχρι τότε, παρά τις διακηρύξεις της Κομισιόν και του Eurogroup ότι επιθυμούν και θεωρούν εφικτή την ολοκλήρωσή της μέχρι το τέλος του έτους. Αυτό είναι το ένα σενάριο.

Ένα δεύτερο σενάριο παραπέμπει στη μετάθεση του θέματος των τραπεζών σε επόμενη αξιολόγηση, πριν την ολοκλήρωση του τρίτου Μνημονίου. Κι αυτό γιατί η επίτευξη των stress tests των τραπεζών που προανήγγειλε η ΕΚΤ δεν είναι μια στιγμιαία διαδικασία -θα κρατήσει από τον Φεβρουάριο μέχρι τα τέλη Μαΐου. Και θα συνοδευτεί από τον εξαντλητικό, ολόπλευρο έλεγχο των τραπεζών από τον εποπτικό μηχανισμό SSM, από τον οποίο δεν αποκλείεται να προκύψουν ανάγκες νέας κε-

φαλαιακής ενίσχυσής τους. Θα είναι, άραγε, το αποτέλεσμα των stress tests ο αστερίσκος που θα συνοδεύσει την ολοκλήρωση του τρίτου Μνημονίου, από τον οποίο θα προκύπτει είτε η ανάγκη μιας προληπτικής πιστωτικής γραμμής από τον ESM, είτε η εκταμίευση του «εν αναμονή» δανείου 1,8 δισ. δολαρίων που έχει εγκρίνει το ΔΝΤ, είτε ένας συνδυασμός τους; Είναι μια ισχυρή πιθανότητα. Γιατί στον συμβιβασμό ΕΚΤ- ΔΝΤ για τις ελληνικές τράπεζες υπολανθάνει η πολιτική αμφιβολία για το κατά πόσο η επόμενη γερμανική κυβέρνηση και, κατ'επέκταση, η ηγεσία της Ευρωζώνης θα είναι

Η... νοσταλγία Σόιμπλε και η νέα γερμανική συναίνεση

Η χριστιανική ένωση της Μέρκελ έχασε, οι σοσιαλδημοκράτες κυβερνητικοί εταίροι της συντριβήσαν και επέλεξαν τη «θεραπεία» της αντιπολίτευσης, ο Σόιμπλε απομακρύνεται από τον ρόλο του «αφέντη» της Ευρωζώνης, οι Ελεύθεροι Δημοκράτες διεκδικούν το κάρτιο υπουργείο Οικονομικών, οι Πράσινοι φιλοδοξούν να είναι το «φιλοευρωπαϊκό» αντίβαρο στον ευρωσκεπτικισμό των Φιλελεύθερων, η ακροδεξιά AfD διακηρύσσει ότι θα διαλύσει τη Μέρκελ. Τι βγαίνει τελικά από το γερμανικό εκλογικό ισοζύγιο για την Ελλάδα και την Ευρωζώνη;

Επισημάναμε και στο προηγούμενο φύλλο (23/9) ότι «πολλά θα κριθούν από το μετεκλογικό μίγμα της νέας κυβέρνησης Μέρκελ, αλλά και το μίγμα της αντιπολίτευσης- υπογραμμίζουμε ξανά ότι μια υψηλή επίδοση της ακροδεξιάς AfD θα προκαλέσει σκλήρυνση της όλης γερμανικής πολιτικής σε πολλά επίπεδα». Κι αυτό πιστεύουμε ότι επιβεβαιώνεται πλήρως από το αποτέλεσμα. Η γερμανική κοινή γνώμη μετατοπίστηκε συνολικά δεξιότερα, και το ίδιο θα συμβεί με το σύνολο του γερμανικού πολιτικού συστήματος, όχι μόνο λόγω της ισχυρής ακροδεξιάς παρουσίας στη γερμανική αντιπολίτευση, αλλά και λόγω της επίσης ισχυρής φιλελεύθερης ακροδεξιάς στη συμπολίτευση. Οι Ελεύθεροι Δημοκράτες (FDP), στον ανταγωνισμό

σε θέση να προχωρήσουν στο γαλλογερμανικό σχέδιο ολοκλήρωσής της, στη δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου και, άρα, στην επίτευξη του συναινετικού διαζυγίου του ΔΝΤ με την Ευρωζώνη και την Ελλάδα.

Οι αμοιβαίες υποχωρήσεις

Ουσιαστικά, οι ηγεσίες της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, έχοντας κατά νου τις ευαίσθητες πολιτικές ισορροπίες που διαμορφώνει το εκλογικό σοκ στη Γερμανία και τον κίνδυνο να κλονιστεί η εικόνα σταθερότητας και ανάκαμψης στην Ευρωζώνη επέλεξαν: Πρώτον, από κοινού να

τους με το AfD, ενσωμάτωσαν πολλά στοιχεία από την ακροδεξιά ατζέντα (μεταναστευτικό), ενώ αφομοίωσαν δημιουργικά πολλές από τις παλαιότερες ιδέες Σόιμπλε για ελεγχόμενη χρεοκοπία, αποπομπή κρατών μελών από την Ευρωζώνη κ.λπ.

Κι είναι βέβαιο ότι με τα ίδια «γερμανοκεντρικά» κριτήρια μ' αυτά του Β. Σόιμπλε οι Γερμανοί Φιλελεύθεροι θα παζαρέψουν με τη Μέρκελ το στρογγύλεμα και τον ακρωτηριασμό του γαλλογερμανικού σχεδίου για την Ευρωζώνη (Νομισματικό Ταμείο, υπουργός Οικονομικών κ.λπ).

Η σκλήρυνση της γερμανικής στάσης, πιθανότατα και στην αντιμετώπιση της Ελλάδας, πρέπει να θεωρείται, λοιπόν, δεδομένη. Όχι μόνο γιατί θα υπάρχει στην επόμενη κυβέρνηση Μέρκελ ένας υστερικός φιλελεύθερος υπουργός που θα ζητάει «αίμα» και θα μας κάνει να... νοσταλγούμε τον Β. Σόιμπλε ή τον πρώην αρχηγό του FDP και αντικαγκελάριο Φ. Ρέσλερ (τον θυμάστε, μέχρι το 2013, να εκβιάζει «πρώτα μεταρρυθμίσεις, μετά δόση»). Αλλά, κυρίως, γιατί η αντιμετώπιση της ακροδεξιάς AfD θα αξιοποιηθεί για να εξασφαλιστεί μια νέα συντηρητική συναίνεση στο γερμανικό πολιτικό σύστημα. Και η παρουσία του Β. Σόιμπλε στην προεδρία της Bundestag θα αποδειχθεί ότι δεν ήταν τυχαία επιλογή.

δηλώσουν εμπιστοσύνη στις αντοχές του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος και αμοιβαίο σεβασμό στα όρια εξουσίας τους. Δεύτερον, να κάνουν αμοιβαίες υποχωρήσεις και να καλύψουν την απόσταση που τις χώριζε. Το μεν ΔΝΤ αναγνώρισε την πρωτοκαθεδρία της ΕΚΤ στην εποπτεία των ελληνικών τραπεζών, η δε ΕΚΤ επιτάχυνε τους κεφαλαιακούς ελέγχους και αποδέχθηκε την αυστηροποίησή τους, περιλαμβάνοντας σ' αυτούς και «στοχευμένους» ελέγχους ποιότητας ενεργητικού (AQR), όπως ζητούσε το ΔΝΤ.

Το τι θα προκύψει απ' αυτό θα το δούμε τον Μάιο. Αλλά στο μεταξύ οι τράπεζες και η κυβέρνηση υποχρεώνονται να επιταχύνουν τη μείωση των κόκκινων δανείων, με εντατικότερους πλειστηριασμούς και πωλήσεις σε κεφάλαια-γεράκια.

Ακανθώδης ατζέντα

Κατά τα λοιπά, η εν αναμονή (νέας γερμανικής κυβέρνησης) αξιολόγηση έχει και χωρίς το τραπεζικό ζήτημα ακανθώδη ατζέντα δεκάδων προαπαιτούμενων, με πιο επίμαχα τα εργασιακά. Με πολύ πρόσφατα ψηφισμένο ένα εργασιακό νομοσχέδιο (για την καταπολέμηση της αδήλωτης και απλήρωτης εργασίας) με το οποίο η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιχείρησε να αντισταθμίσει τη μνημονιακή απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, οι δανειστές απαιτούν παρεμβάσεις στο συνδικαλιστικό νόμο και περιορισμό στη δυνατότητα κήρυξης απεργίας, αποσαφήνιση του καθεστώτος της διαιτησίας στις συλλογικές συμβάσεις, «επανεξέταση» των προνοιακών, αναπηρικών και οικογενειακών επιδομάτων και νέες παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό (νόμος Κατρούγκαλου), με την «ευχή» να αποφευχθεί η ανάγκη να επισπευσθεί η εφαρμογή της δέσμευσης για νέα μείωση της συνταξιοδοτικής δαπάνης κατά 1% του ΑΕΠ (περίπου 2 δισ.) από το 2018, αντί του 2019. Η ηγεσία της κυβέρνησης, πάντως, φαίνεται ότι είναι διατεθειμένη για «γενναιόδωρες» υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Η αμήχανη πολιτική παρέμβαση (απόφαση του Πολιτικού Συμβουλίου του ΣΥΡΙΖΑ) υπέρ της «ταχύτατης υλοποίησης της επένδυσης στο Ελληνικό» και της άρσης των «εμποδίων» από τις αρχαιολογικές και περιβαλλοντικές υπηρεσίες και οι αντίστοιχες «διορθωτικές» κινήσεις για την ΕΙδοταό είναι απολύτως ενδεικτικές για το μέχρι πού μπορεί να φτάσουν αυτές οι υποχωρήσεις. Και μας χωρίζουν μόλις τρία χρόνια από τις διαπρύσιες διακηρύξεις ότι «το Ελληνικό δεν πωλείται...».